Posamezna številka stane 1 krono

Poštnina v državi SHS pavšalirana

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred ali v Mariboru s dostavljanjem na dom za celo leto 40 K, pol leta 20 K, za četrt leta 10 K. Izven Jugoslavije 30 K. Naročnina se pošlje na upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta št. 5. List se dopošlja do odpovedi, naročnina se plačuje naprej. —:— Telefon štev. 220. —:—

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uže „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo ali kos posebne naročnine. — Uredništvo: Koroška cesta st. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Cene inseratom po dogovoru. Za večkratne oglase primerna popust. Nezaprte reklamacije so poštnine prosta. —:— Telefon St. 220. —:—

48. štev. Maribor, dne 24. novembra 1921. 55: letnik.

Njihovo orožje so psovke in laži.

Pič se spozna po petju, človeka po govorjenju. Poštenjak ne laže in ne psuje. Komur služi za orodje in za orožje laž, psovka in sramotilka, ta sam sebe obsoja pred poštenimi ljudmi.

Takega orožja se poslužuje kolovodje Samostojne kmetijske stranke. V zadnji številki Slov. Gospodarja smo objavili pismo, ki ga je poslanec Urek pisal našemu odgovornemu uredniku poslancu Pušenjaku. Pismo je jasen in glasen dokaz nasilnega, naravnost fašistovskega mišljenja, s katerim je prešinjen Urek in katero dobiva izliv v surove grožnje, nevredne količkaj omikanega človeka.

Tako nastopajo ljudje, kojih stvar propada. S strahom gledajo ta propad in ga ne morejo zadržati. Cim bolj propadajo, tem globlje padajo tudi sami. Ker poštenih sredstev nimajo, da bi z njimi razpolagali, se poslužujejo slabih in nepoštenih: grožnje, psovke in laži.

„Kmetijski list“, to vzorno in zvesto zrcalo samostojnih kolovodij, v svojem zadnjem broju kar mrgoli psovk in laži. Psuje in zasramuje, kakor da je docela izgubil še isto trohico pameti, ki je bila njegov skromni delež. Naš list psuje z prasetino, naše poslance s cucki, o naših pristaših sodi, da so slabši kot norci v norišnici. Kaj ne da, duhteče cvetlice z vrta samostojne olike. Vidi se, da „Kmetijski list“ spretno in s strokovnjaško odločnostjo nadaljuje dedščino surovosti, nesramnosti in lažnjivosti, prevzeto po rajnem nemškutarskem — „Štajercu“.

Kako zna to samostojno trobilo za žepno pravdo sukati laži umazan meč dokazuje zopet v zadnjem broju, ko z debelimi in daleč vidnimi pismenkami piše, da je vojaških rekvizicij, odvzemanja konjev in vozov kriv — dr. Korošec. Naša stranka z dr. Korošcem na čelu je bila tista, ki se je prva obrnila do vojnega ministra in na to do ministrskega predsednika Pašiča z zahtevo, da se takoj odredi demobilizacija ter vrnejo ljudem konji in vozovi. Samostojni, ki so po ministru Puelju glasovali za mobilizacijo ter za demobilizacijo niso genili z mezincem, bi zdaj radi ljudsko nevoljo, ki je med našim narodom splošno zavladala proti njim, odvalili od sebe in navalili na našo stranko, zlasti na dr. Korošca.

Dr. Korošec, tako trdi „Kmetijski list“, je bil minister in celo ministrski podpredsednik, ki je bil srbski vojaški zakon, po kojega določbah se vršijo rekvizicije, odvzemanje konjev in vozov, razširjen na celo državo. To se je zgodilo dne 19. avgusta leta 1919 z naredbo ministrskega sveta, ko jo je odobril in sopodpisal — baje tudi dr. Korošec. Tu se je „Kmetijski list“ po svoji stari navadi na debelo in na široko zlagal.

Dr. Korošec 19. avgusta 1919 ni več bil minister. Protičevo ministrstvo v katerem je dr. Korošec bil podpredsednik, je koncem julija 1919 dalo ostavko, katera je bila od regenta sprejeta 30. julija 1919. Vlado je sestavil demokrat Ljuba Davidović iz demokratov in socijalnih demokratov.

V tej vladi je bil slovenski demokrat dr. Kramer, slovenski socijalni-demokrat Tone Kristan in socijalna demokrata Korač in Bukšeg. Prva seja te vlade je bila 18. avgusta.

Je torej velika in nesramna laž, da je dr Korošec bil 19. avgusta 1919 minister ter da je z njegovim odobrenjem in podpisom bil srbski vojaški zakon razširjen na Slovenijo. Vlado so takrat imeli v rokah demokratje, veliki prijatelji in podporniki samostojnežev, in socijalni demokratje. Ako bi ta krat že bili samostojni v narodnem predstavništvu v Beogradu, bi seveda po kakšnem Puelju glasovali za razširjenje srbskega vojaškega zakona na celo državo.

Samostojni bi se torej radi pomagali z lažjo. Laž pa je slab zaveznik in največ škoduje tistemu, ki se nje poslužuje. Samostojne so pokopala njihova protiljudska dejanja, zadušile pa jih bodo njihove grde psovke in nesramne laži.

Socijalni demokratje hočejo ribariti.

Občno nezadovoljnost s samostojno po deželi izrabljajo med malimi kmeti, viničarji in kmetskim delavstvom socijalni demokrati, češ: le v naše vrste, tudi mi smo v opoziciji ter se borimo na vso moč proti sedanji vladi.

Da bodo pa poznali naši mali kmetje, viničarji in kmetsko delavstvo socijaldemokratsko borbo s sedanjo vlado, bomo omenili našim čitateljem samo par dejstev izza najnovejše zgodovine socijaldemokratske politike.

Vsacemu Slovencu je dobro znan vodja slovenske socijaldemokracije, znani milijonar Tone Kristan, ki je svojčas ministroval v takozvani demokratsko-socijalistični vladi žalostnega spomina!

V vladnem objemu z demokrati je spoznal Kristan, koliko vsestranskih zemeljskih dobrot zna preskrbeti človeku demokratska gospoda, ako jej kdo obljubi pomoč ter podporo pri njenem vladnem početju.

Gospod Anton Kristan je posal tak ljubljenec demokratov, da so ga napravili ravno ti za takozvanega direktorja na nepreglednem veleposestvu bivšega nadvojvode Friderika v Belju ki sicer sedaj kot državna last ne nosi nič državni blagajni, pač pa njegovemu upravitelju Kristanu večkratne milijone na leto.

Za milijonsko proletarsko mesto beljskega direktorja je bilo gotovo bogzna koliko prošnjikov iz radikalnih ter demokratskih vrst, a dobil ga je edino slovenski socijalist Kristan po zaslugi demokratov. Zakaj da so demokratje pus ili ravno Kristana k beljskem koritu, so pač dobro vedeli, da jim bosta on in cela socijaldemokratska stranka hvaležna za podarjeno dobroto.

Hvaležnost socijaldemokratov napram demokratom smo opazovali za časa delovanja ustavodajne skupščine. V konstituanti so sicer socijalisti nastopili kot opozicijonalci, a ne kot avtonomisti, pač pa kot centralisti svojega kova — pripravljeni glasovati za radikalno-demokratsko ustavo, ako bi jej pretila nevarnost manjšine pri glasovanju.

Da se lahko zanaša sedanja vlada na pomoč od strani socijaldemokratov v slučaju kake manjšinske nevarnosti, tega dejstva se zavedajo demokrati in radikali še danes in so tudi testamentirali socijalistom v znak hvaležnosti vse, komunistom odvzete delavske domove in tiskarne.

Komunističnega premoženja ni po ukrepu sedanje vlade postala deležna nobena druga stranka, kot ravno socijalni demokratje, na katerih parlamentarno pomoč lahko vlada računa še danes.

Gospod Kristan je postal po zaslugi demokratov milijonsko plačani direktor v Belju in seve je zagotovil kot tak tudi socijalističnim kasam izdatno denarno pomoč. Demokratje in radikali so izročili socijalistom komunistično premoženje. Za obe ti dve neprecenljivi dobroti od zgoraj je bilo potreba, da pokaže socijalna demokracija še posebni znak hvaležnosti.

Dne 6. novembra se je vršila v Beogradu prva redna seja socijaldemokratske zajednice, katere so se udeležile socijalistične stranke iz cele naše kraljevine. Pri tej priliki so se spomnili, socijalpatrijotski voditelji demokratskega centralizma, kateremu so se globoko poklonili kot znak hvaležnosti v posebnih resolucijah.

Glede notranje ureditve naše države se se postavili socijalni demokrati je čisto jasno na stališče vladnega centralizma. Avtonomije posameznih zgodovinskih pokrajin odklanjajo odločno Ravno tako so se tudi izrekli proti reviziji sedanje ustave, ga avtonomističnem programu, kateri se bodo upirali z vsemi močmi. Rdeče glave so se izrekle konečno tudi samo za en parlament in eno vlado na čelu države.

Kot samostojni kimavci, krenili so tudi naši socijalni demokratje sedaj očitno ter jasno na pot radikalno demokratskega centralizma. dasi še doma v Sloveniji trobentajo med svojimi pristaši na republikanski rog. Take politične brezznačajnosti in demagogije so zmožni le kupljeni ter podkupljeni ljudje kot slabostojni in socijalpatrijotje; prvi so prodali slovenskega kmeta centralizmu za 100 milijonov, drugi vklepajo v centralistične verige malokmetske in delavske mase za Kristanovo Belje in komunistično erbijo.

Kmetje, viničarji ter delavci, pozor, pred kupljenimi političnimi agenti iz tabora socijalpatrijotov!

Kmetsko ljudstvo ali boš izpregledalo?

Samostojni in liberalci so sklenili ustavo in po tej ustavi so predložili sedaj postavo o razdelitvi države v 26 okrožnih oblasti. Kaj bodo stale te oblasti naše davkoplačevalce? Odgovor daje sledeči račun: Iz pokrajinsko oblast dobilo 100—120 rodbinskih hiteva, da poizvejo, ali bi za mariborsko oblast dobili 100—120 rodbinskih stanovanj in približno nekaj nad polovico toliko sobic. Iz tega lahko sklepate, da bo nova mariborska oblast imela okroglo 200 uradnikov. En uradnik stane sedaj državo okroglo 40 tisoč kron na leto.

Ker bp po volji samostojnežev in liberalcev takšnih oblasti 26 v državi in so srbski uradniki še boljše plačani kakor naši, bo to okroglo 120 milijonov novih izdatkov na leto. Ta blagor prinaša Samostojna z liberalci — davkoplačevalcem, socijalni demokratje pa so sklenili zadnjič v Beogradu, da ta centralizem podpirajo. Zaslepljenci! Le še volite samostojneže in socijalne demokrate!

Davkoplačevalci, pozor!

Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da začnejo cenilne ozir. prizivne komisije, ki so bile izvoljene dne 25. septembra delovati s 1. decembrom. Te komisije bodo dobile v pretres prizive in napovedi o dohodnini in vojnem davku. Radi tega je nujno potrebno

Zaklad na otoku.

Za slovenskega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Morje je odtekalo v močnem toku proti zapadu in nato proti jugu skozi ožino, odkoder smo tisto jutro prišli. Celo neznatni valčki so bili nevarni našemu preobloženemu čolnu. Najhuje se pa je bilo, da nas je tok zanašal iz smeri, proti jugu, v stran od našega prvega izkrcališča za obrežnim ovinkom. Ce bi se vdali toku, bi nas potegnil v bližino čolnov, ki so jih pustili uporniki ob bregu.

In ti so utegnili vsak čas priti —.

„Ne morem obdržati smeri proti koči!“ sem rekel kapitanu. Jaz sem krmaril, on in Tom pa sta veslala ker sta bila spočita. „Tok nas zanaša na zapad, mi pa moramo proti severu! Ali ne morete veslati nekoliko krepkeje?“

„Prevrnila bi čoln! Obračajte krmilo, prosim, tako dolgo, da pridete v pravo smer!“

Poskušal sem in opazil, da nas je nesel tok proti zapadu, če sem držal krmilo proti vzhodu. Ker bi bili morali pluti proti severu, da pridemo k koči, smo se torej pravokotno oddaljevali od naše smeri.

„Na ta način ne pridemo nikoli na naš prostor, temveč naravnost upornikom v roke!“ sem obupavali.

„To je v temle nesrečnem morskem toku edina smer, ki jo moremo pluti — in držati se je moramo!“ je odvrnil kapitan. „Kdo ve, kam bi nas zanesel tok, če bi se mu prepustili — brez odpora! Upajmo, da ob obrežju voda ne odteka s tako močjo! Veslali bomo ob njem navzgor —!“

„Tok že pojema!“ je pripomnil Gray.

Hvala vam!“ sem dejal, kakor bi se ne bilo nič pripetilo med nami. Molče smo se sporazumeli, da mu ne bomo očitali njegovega upornega obnašanja in ravnali z njim, kot z nam enakim.

Pridno smo se trudili proti obali. — Kar začne spet kapitan in njegov glas je bil nekoliko izpremenjen.

„Top!“ je dejal.

Vzeli smo namreč iz Brisola seboj tudi ladijski top in streljivo, za slučaj, da bi nas kje na morju napadli roparji.

„Tudi jaz sem že mislil nanj“, sem odgovoril. — Gotovo je mislil kapitan na obstreljevanje koče. „Ne morejo ga spraviti na otok, in če bi ga tudi, ne dobijo ga skozi goščo —!“

„Poglejte k „Hispanioli“, gospod zdravnik!“ je popravil kapitan moje mnenje.

Res —! Vseh pet se je mačilo okrog topa. Slekli so mu suknjo, kakor so pravili težkemu, nepremočljivemu platnu, v katerega je bil zavit.

Ali mislijo obstreljevati naš čoln?

Strahoma sem se spomnil, da smo pustili na krovu „Hispaniole“ streljivo za top, krogle in zaboj s smodnikom —.

Bolje so bili oboroženi nego mi!

In povrh je še Gray s hripavim glasom pripomnil:

„Israel Hands je bil Flintov najboljši topničar —!“

Naj se je zgodilo, kar se je hotelo, krmarili in veslali smo z vsemi močmi. Tok je bil slabejši in obrnili smo se na sever proti našemu izkrcališču

Toda sedaj je čoln obračal svojo široko stran proti „Hispanioli“ in nudil topu cilj, razsežen kakor škednieva vrata.

Videl in tudi čul sem, kako je tisti od žganja v lice zardeli zlikovec, Israel Hands, prinesel odnekod topovsko kroglo in jo vrgel ob krov, da je zabobnelo.

„Kdo izmed vas je najboljši strelec?“ je vprašal kapitan.

„Gospod Trelawney! Na vsak način!“ sem rekel.

„Gospod Trelawney, ali vas smem prositi, da vzamete enega teh ljudi od tamle na muho? — Handsa, ako je to mogoče!“ je dejal kapitan.

Trelawney je bil hladen ko jeklo. Pogledal je po kresilu svoje puške.

„Ampak, prosim, rahlo, gospod graščak, sicer se prevrnemo! Vi pa mirujte z vašimi vesli, da bo varneje meril!“

Graščak je dvignil puško, veslanje je prenehalo in legli smo na drugo stran čolna, da smo ga obdržali v ravnotežju.

Vse je bilo tako dobro premišljeno in storjeno, da nismo zajeli niti kapljice vode.

Uporniki na ladji so medtem pomerili top. Najbolj izpostavljen je bil Hands, ki je stal pri ustju z basavnikom v roki.

Pa nismo imeli sreče. Kajti v trenutku, ko je Trelawney sprožil, se je Hands sklonil, krogla je šla čez nje-